

Koło literackie

Hałas z blahego powodu

Ortografia może się wydawać trudna, ale wystarczy opanować kilka reguł oraz wyjątków i trochę poćwiczyć, żeby zostać mistrzem. Z pewnością znasz już zasady pisowni „ó” i „u” oraz „ż” i „rz”. Jeśli opanujesz pisownię „h” i „ch”, będziesz prawdziwym bohaterem!

W podanych ciągach wyrazowych znajdź słowa z ó niewymiennym.

Podpowiedź: obok każdego ciągu zapisano liczbę wyrazów z ó niewymiennym.

1. krótkapieczarkaróżgabatklótniasłońcórkamostogórazskórka (6)
2. żółwkłoswłóknosowawłóczkanoswróżbatopróżnatchórzliwykorawróbelkrukpróżniak (8)
3. opróczpozaczólnookożółtkobiałkowiórekwójtlinarówninadąbchórslówikprzepiórka (8)
4. królbajaskółkatortróżalampaaniołJózefcalszczegółwiewiórkasmakźródłostopamózg (8)
5. wkrótcełaskapałacstróżogórekmasłowspólnatagórapróchnopróbabalonpóźno (8)

Do podanych wyrazów zapisz takie wyrazy pokrewne, w których ó wymienia się na o lub e.

szósty, mrówka, postój, bój, zawód, łóżko, kółko, nóż, strój

Zapamiętaj!

Ó piszemy w zakończeniach: **-ów, -ówka, -ówna,**

np. zeszy**ów**, klas**ówka**, Szemiot**ówna**.

Wyjątki: skuwka, wsuwka, zasuwka.

U piszemy zawsze na końcu wyrazu i zazwyczaj na początku,

np. **uc**zeń, **u**waga, **u**party.

Wyjątki: ósmy, ów, ówczesny, ówdzie.

U piszemy w zakończeniach czasowników:

-uję, -ujesz, -uje itd.

Przeczytaj wiersz Jana Brzechwy pt. „Na straganie”. Zanotuj wszystkie wyrazy z „rz”, które występują w utworze.

Jan Brzechwa

Na straganie

Na straganie w dzień targowy
Takie słyszy się rozmowy:

„Może pan się o mnie oprze,
Pan tak wędnie, panie koprze.”

„Cóż się dziwić, mój szczypiorku,
Leżę tutaj już od wtorku!”

Rzecz na to kalarepka:
”Spójrz na rzepę – ta jest krzepka!”

Groch po brzuszku rzepę klepie:
”Jak tam, rzepo? Coraz lepiej?”

„Dzięki, dzięki, panie grochu,
Jakoś żyje się po trochu.”

Lecz pietruszka – z tą jest gorzej:
Błada, chuda, spać nie może.”

„A to feler” –
Westchnął seler.

Burak stroni od cebuli,
A cebula doń się czuli:

„Mój buraku, mój czerwony,
Czybyś nie chciał takiej żony?”

Burak tylko nos zatyka:
”Niech no pani prędzej zmyka,

Ja chcę żonę mieć buraczą,
Bo przy pani wszyscy płaczą.”

„A to feler” –
Westchnął seler.

Naraz słysząc głos fasoli:
”Gdzie się pani tu gramoli?!”

„Nie bądź dla mnie taka wielka” –
Odpowiada jej brukselka.

„Widzieliście, jaka krewka!” –
Zaperzyła się marchewka.

„Niech rozsądzi nas kapusta!”
”Co, kapusta?! Głowa pusta?!”

A kapusta rzecze smutnie:
”Moi drodzy, po co kłótnie,

Po co wasze swary głupie,
Wnet i tak zginiemy w zupie!”

„A to feler” –
Westchnął seler.

Jan Brzechwa, Na straganie, [w:] tegoż, Wiersze dla dzieci, Warszawa 1981.

Zaznacz w tekście „Na straganie” wyrazy z „rz”: na zielono – z „rz” wymiennym, na czerwono – z „rz” po spółgłoskach, na niebiesko – z „rz” niewymiennym.